

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-263-0-30>

**THEORETICAL AND PRAXEOLOGICAL ASPECTS
OF IMPLEMENTATION THE PRINCIPLE OF COLLEGIALITY
IN THE ACTIVITIES OF LOCAL COUNCILS (ON EXAMPLE
OF THE UKRAINE)**

**ТЕОРЕТИКО-ПРАКСЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПРИНЦИПУ КОЛЕГІАЛЬНОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ
МІСЦЕВИХ РАД (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ)**

Lisnichenko A. S.

*Phylosophy Doctor of Law,
Head of Section at the Department
of Public Law
Ministry of Justice of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Лісніченко А. С.

*доктор філософії з галузі права,
начальник відділу Департаменту
публічного права
Міністерство юстиції України
м. Київ, Україна*

Сучасна система місцевого самоврядування України характеризується різноманіттям суб'єктів, наділених можливістю вирішувати в межах відповідних адміністративно-територіальних одиниць питання та проблеми місцевого значення.

Одними з цих суб'єктів є місцеві ради, що являють собою представницькі органи місцевого самоврядування головним функціональним призначенням яких є прийняття від імені та в інтересах місцевого населення рішень спрямованих на забезпечення його комфортного та безпечного проживання.

Окресливши роль місцевих рад у системі суб'єктів місцевого самоврядування законодавець визначив їх відповідальними за формування напрямків розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць з урахуванням наявних матеріально-технічних та фінансових ресурсів необхідних для досягнення поставлених цілей.

У цій правовій площині професори Р.С. Мельник та В.М. Бевзенко справедливо зазначили, що органи місцевого самоврядування як суб'єкти публічної адміністрації наділені законодавчо визначеним обсягом публічних повноважень, вирішують завдання та виконують функції публічного змісту, і мають бути активними учасниками правовідносин, котрі виникають у соціально-культурній, економічній,

адміністративно-політичній та інших публічних сферах відповідної адміністративно-територіальної одиниці [1, с. 149].

Характерною особливістю місцевих рад є те, що зазначені органи місцевого самоврядування мають бути повноважними і дотримання законодавчо встановленої вимоги щодо повноважності місцевої ради активує той правовий інструментарій завдяки якому цей орган місцевого самоврядування стає здатним реалізовувати покладені на нього функції.

В наведеному вище правовому аспекті безпосередній вплив на повноважність місцевої ради відіграє принцип колегіальності щодо якого відповідно до позиції Конституційного Суду України здійснюється організація та діяльність цього представницького органу місцевого самоврядування [2].

Принцип колегіальності у діяльності місцевих рад носить всеосяжний характер, оскільки має бути обрано законодавчо встановлену кількість депутатів місцевої ради, такі депутати у необхідній кількості мають бути присутні на пленарному засіданні ради, засіданні її постійних комісій та брати участь у прийнятті відповідних рішень.

Так сільська, селищна, міська, районна в місті (у разі її створення), районна, обласна рада складається з депутатів, які обираються жителями відповідного села, селища, міста, району в місті, району, області на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування та є повноважною за умови обрання не менш як двох третин депутатів від загального складу ради.

Оскільки місцеві ради за організацією своєї роботи працюють сесійно (пленарні засідання та засідання постійних комісій) відповідно пленарне засідання ради є повноважним, якщо в ньому бере участь більше половини депутатів від загального складу ради. У свою чергу засідання постійної комісії є правомочним, якщо в ньому бере участь не менш як половина від загального складу комісії.

На пленарному засіданні після обговорення рада приймає рішення більшістю депутатів від загального складу ради, крім випадків, передбачених законом. Водночас постійні комісії місцевої ради більшістю голосів від загального складу комісії приймають висновки і рекомендації [3].

Щодо загального складу (кількості депутатів) місцевої ради то відповідно до положень українського законодавства при чисельності виборців його кількість становить: до 10 тисяч виборців – 22 депутати; від 10 тисяч до 30 тисяч виборців – 26 депутатів; від 30 тисяч до 50 тисяч

виборців – 34 депутати; від 50 тисяч до 100 тисяч виборців – 38 депутатів; від 100 тисяч до 250 тисяч виборців – 42 депутати; від 250 тисяч до 500 тисяч виборців – 54 депутати; від 500 тисяч до 1 мільйона виборців – 64 депутати; від 1 мільйона до 2 мільйонів виборців – 84 депутати; понад 2 мільйони виборців – 120 депутатів. [4].

Проте в процесі діяльності місцевих рад час від часу виникають складнощі у застосуванні норм права, які регулюють процедуру розгляду і прийняття рішень, неоднозначне розуміння депутатами місцевих рад та посадовими особами місцевого самоврядування деяких правових категорій, що в кінцевому результаті може поставити під сумнів правомірність реалізації повноважень на місцевому рівні.

Порушена проблематика полягає у тому, що під час визначення двох третин від загального складу ради при підрахунку наприклад складів у кількості депутатів 22, 26, 34, 38, 64 формується нечітка кількість депутатів (14,66; 17,33; 22,66; 25,33; 42,66), а відтак постає дискусійне питання в сторону зменшення чи збільшення має здійснюватися підрахунок осіб необхідних для забезпечення легітимності прийняття рішення місцевої ради.

У розрізі вищенаведеного варто звернути увагу, що дослідники у сфері муніципального права однією з необхідних умов колегіальності визначають кворум [5, с. 294].

Термін «кворум» в довідковій юридичній літературі вчені характеризують як мінімальну кількість осіб, які повинні бути присутні на зустрічі, щоб вона була правомірною [6, с. 214]; більша частина всього органу [7, с. 1421], мінімальна кількість членів або делегатів, що повинні бути присутніми на засіданні органу для затвердження будь-яких рішень [8, с. 408].

Не зважаючи на велику кількість наукових інтерпретацій згаданого терміну, його суть зводиться до того, що для повноважності засідання колегіального органу, тобто його відкриття та проведення має бути присутня нормативно встановлена мінімальна кількість його членів (як правило половина + 1 від загального складу).

Така проста більшість від загального складу колегіального органу є достатньою для відкриття засідання, його проведення та прийняття більшої частини рішень колегіального органу.

Водночас коли постає питання щодо прийняття колегіальним органом надважливих рішень, що вимагають голосування у кількості двох третин членів від загального складу такого органу, визначення кількості його членів, які беруть участь у голосуванні при нечітких двох третин від загального складу колегіального органу завжди має робитися

в сторону збільшення, що у тому числі дотримає правило більшості у відповідності до якого бажання найбільшої групи в цілому визначає, як діятиме вся держава, нація чи організація [8 с. 305].

Таким чином у розрізі розглянутих вище правових аспектів реалізація принципу колегіальності в діяльності місцевих рад напряму залежить від її депутатів, мінімальна присутність яких необхідна для проведення засідань та максимальна для прийняття рішень щодо сформованого переліку питань порядку денного.

Література:

1. Мельник Р.С., Бевзенко В.М.: Загальне адміністративне право: Навчальний посібник. За заг. ред. Мельника Р.С. Київ: Ваіте, 2014. 376 с.
2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини п'ятої статті 6, частини першої статті 11, частини четвертої статті 16, пунктів 3, 5, 6, 9, 10, 16 частини першої статті 26, частин третьої і четвертої статті 41, частин шостої статті 42, статей 51, 52, 53, 54, частини четвертої статті 61, частини першої статті 62, частин першої, шостої, сьомої статті 63, частин четвертої, п'ятої, шостої статті 78, частин третьої, п'ятої, сьомої статті 79, абзацу третього пункту 2 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (справа про місцеве самоврядування). Рішення Конституційного Суду України від 09.02.200 р. № 1-рп/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-00#Text>
3. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.10.2022);
4. Виборчий кодекс України. Кодекс України від 19.12.2019 р. № 396-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/396-20> (дата звернення 25.10.2022)
5. Муніципальне право України: підручник. Погорілко В.Ф. та ін. За ред. Баймуратова М.О. 2-ге вид. доп. Київ: Правова єдність, 2009. 714 с.
6. Webster's New World Law Dictionary. Legal editor Susan Ellis Wild. Wiley Publishing Inc. 2006, 320 p.;
7. Black's Law Dictionary by Henry Campbell Black M.A. 4th Ed. Rev. St.Paul. Minn.: West Publishing CO, 1968. 1882 p.
8. The dictionary of essential legal terms by Amy Hackney Blackwell. 1st ed. Naperville. Illinois.: Sphinx Publishing, 2008. 551 p.